



1 (4)

KS2013-02-22

2013-01-30  
Tjänsteskrivelse

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2013 -02- 0 1	
Dnr	Rnr

Kontor  
Kommunstyrelsens kontor

Handläggare  
Olar Skinnars  
08-523 019 96  
olar.skinnars@sodertalje.se

Kommunstyrelsen

## Södertälje kommuns sociala investeringsfond

Dnr KS12/457

### Sammanfattning av ärendet

I Årsredovisning för Södertälje kommun beslutade kommunfullmäktige 2012-04-23 i § 94 att 24 mkr av resultatet mot balanskravet avsätts för en social fond för trygghetsskapande åtgärder för åren 2013-2015. I beredningen av årsredovisningen 2011 beslutade kommunstyrelsen för egen del 2012-03-23 § 63 att kommunstyrelsens kontor får i uppdrag att återkomma med förslag på riktlinjer för användningen av de avsatta medlen i fonden för trygghetsskapande åtgärder.

Kommunstyrelsens kontor föreslår att fonden kallas Södertälje kommuns sociala investeringsfond och lämnar förslag till riktlinjer för fonden.

Kommunstyrelsen beslutade 2012-12-14, § 274, om ett tillägg till riktlinjerna för den sociala investeringsfonden. Kommunfullmäktige beslutade 2012-12-17, § 280, att återremittera förslaget till riktlinjer för fonden. De utifrån besluten reviderade riktlinjerna överlämnas nu för beslut. Beredningen av återremissen redovisas under rubriken Återremissen av ärendet, nedan.

### Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse den 30 januari 2013  
Kommunfullmäktiges protokoll den 17 december 2012, § 280  
Kommunstyrelsens protokoll den 14 december 2012, § 274  
Södertälje kommuns sociala investeringsfond – Riktlinjer (reviderad)  
Södertälje kommuns sociala investeringsfond – Information

### **Återremissen av ärendet**

Kommunstyrelsen beslutade den 14 december 2012, § 274, att ansökningar om medel ur Södertäljes sociala investeringsfond ska behandlas i Hållbarhetsutskottet och att utskottets synpunkter ska biläggas ärendet. Det är tillfört i riktlinjerna för fonden.

Kommunfullmäktige återremitterade den 17 december 2012, § 280, förslaget till riktlinjer för fonden. Utifrån återremissen har möjligheten för det civila samhället att medverka i sociala investeringsprojekt tillförts i riktlinjerna. Den möjligheten beskrevs i dokumentet Information, men kommunförvaltningen delar uppfattningen att det också ska framgå i riktlinjerna.

På motsvarande grunder har förvaltningen kompletterat riktlinjerna under rubriken Uppföljning och utvärdering med att utvärderingen ska ske på vetenskapligt sätt och att en plan för implementering ska utarbetas under projektets gång. Det framgick av dokumentet Information, men inte uttalat i riktlinjerna.

De genomförda förändringarna i förslaget till Södertälje kommuns sociala investeringsfond påverkar inte dokumentet Information, vilket därför föreläggs för beslut i sin ursprungliga lydelse.

I reservationen till Kommunstyrelsens beslut den 14 december 2012, § 274, uttalades att en behandling i Hållbarhetsutskottet skulle fördröja beslutet. I riktlinjerna föreslår förvaltningen nu att Hållbarhetsutskottets behandling sker parallellt med behandlingen i nämnderna. Därigenom bör en eventuell fördröjning bli försumbar.

Ett yrkande från Johanna Lundgren Gestlöf (C) behandlades inte i sak av Kommunfullmäktige den 17 december 2012, § 280, utan lämnades för beredning i återremissen. Yrkandet är ett förslag till komplettering på sidan 4 i dokumentet Information: *Självklart finns det normer som bör/får brytas, men i detta dokument avses de normbrytande beteenden som skadar personen själv eller personer i omgivningen.* En uppenbar risk med att direkt påstå att det finns normer som bör/får brytas är att det lämnar ett vitt fält för tolkningar som inte kan accepteras. Vi kvarstår därför vid en mer försiktig skrivning där vi ger några exempel på normbrott som kommunen ska arbeta för att minska, helst få att upphöra. Förvaltningen står fast vid sin ursprungliga skrivning om detta.

### **Ärendet**

Kommunfullmäktige beslutade om en social fond för trygghetsskapande åtgärder. De insatser som görs med medel ur fonden ska utveckla varaktiga förändringar av verksamheten som både ska bidra till ökad trygghet och till minskade kostnader.

Eftersom den sociala investeringen inte kan hanteras enligt gällande redovisningsprinciper för investeringar, har uppbyggnaden av nödvändigt investeringskapital lösts genom tidigare öronmärkningar av resultatet 2011.

Kommunstyrelsens kontor föreslår att det är de kommunala nämnderna som ansöker om medel ur Södertälje kommuns sociala investeringsfond och ansvarar för att insatserna genomförs enligt planeringen. Vidare att satsningarna ska överensstämma med inriktningar och mål i Mål och budget samt nämndens kommunala och statliga uppdrag. Avsikten är att säkerställa att insatserna är centrala för nämnden och kommunen och att de ska stödja utveckling inom nämndens planering för förbättringar av verksamheten.

Människors behov av stöd och insatser från kommunen har ofta en karaktär som berör flera nämnders verksamhet. Riktlinjerna tar hänsyn till detta och anger hur sådana tvärsektoriella insatser kan organiseras. Riktlinjerna öppnar också för medverkan från det civila samhället, andra offentliga organ och företag, under förutsättning att det samordnas under en kommunal nämnd.

Insatserna ska ha stöd i forskning och de ska utvärderas på ett vetenskapligt sätt. I riktlinjerna framgår tydligt den vetenskapliga ansatsen och kravet på vetenskaplighet i genomförandet. Kommunstyrelsens kontor bedömer det som mycket viktigt att insatserna, som finansieras med medel ur Södertälje kommuns sociala investeringsfond, kvalitetssäkras på ett tillförlitligt sätt.

Vi föreslår också att insatserna genomförs i projektförhållande. De metoder och tillämpningar som insatserna leder fram till ska införas som förändringar i verksamheten efter projekttiden. De kostnadsminskningar som insatserna resulterar i ska därigenom bli varaktiga.

En ansökan om medel ur fonden ska samberedas. Före behandling i nämnder och kommunstyrelsen behandlas ansökan i en beredningsgrupp. Gruppen har kompetens inom ekonomi, preventionsarbete, trygghetsarbete och projektledning.

### **Ekonomiska konsekvenser och finansiering**

Den sociala fonden ska användas för satsningar på förebyggande arbete som på sikt ger minskade kommunala kostnader. För varje beslut om ny insats måste tidsperioden definieras som kostnadsminskningen ska beräknas på. Genom att minska kommunbidraget på de nämnder där kostnadsminskningen uppstår under den definierade tidsperioden, återuppbygger man upp ett kapital som kan användas för ny investering. Inspråktagande av markerade medel ur fonden påverkar inte balanskravet. Om alla kostnader och intäkter är enligt budget vid årets slut, samtidigt som en nämnd har använt 1 mnkr till en social satsning så

kommer det resultat som kommunen redovisar att vara -1 mnkr, men resultatet mot balanskravet kommer att vara 0 kr

**Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:**


1. Kommunfullmäktige antar kommunstyrelsens förslag till riktlinjer för Södertälje kommuns sociala investeringsfond.
2. Kommunfullmäktige beslutar att sociala investeringar kan tilldelas medel ur fonden med början 2013.
3. Kommunfullmäktige beslutar att tillföra en ny punkt i kommunstyrelsens reglemente. Ny punkt 4 i § 4: besluta om användningen av medel ur Södertälje kommuns sociala investeringsfond.

**Kommunstyrelsens kontors förslag till Kommunstyrelsen:**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta om Södertälje kommuns sociala investeringsfond enligt kommunstyrelsens kontors förslag.



Martin Andreae  
Stadsdirektör



Mats Christiansson  
Ekonomidirektör

*Beslutet expedieras till:*

*Samtliga nämnder i Södertälje kommun  
Samtliga styrelser i Södertälje kommuns bolag  
Handikapprådet, Pensionärsrådet och Ungdomsrådet  
Akten*

KF 2012-12-17

§ 280 **Södertälje kommuns sociala investeringsfond**

Bil A:216, Dnr KS12/454

**Sammanfattning av ärendet**

I Årsredovisning för Södertälje kommun beslutade kommunfullmäktige 2012-04-23 i § 94 att 24 mkr av resultatet mot balanskravet avsätts för en social fond för trygghetsskapande åtgärder för åren 2013-2015. I beredningen av årsredovisningen 2011 beslutade kommunstyrelsen för egen del 2012-03-23 § 63 att kommunstyrelsens kontor får i uppdrag att återkomma med förslag på riktlinjer för användningen av de avsatta medlen i fonden för trygghetsskapande åtgärder.

Kommunstyrelsens kontor föreslår att fonden kallas Södertälje kommuns sociala investeringsfond och lämnar förslag till riktlinjer för fonden.

**Beslutsunderlag**

Kommunstyrelsens protokoll den 14 december 2012, § 274

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse den 23 november 2012

Riktlinjer

Information

**Yrkanden**

Veronica Westergård (KD), Bo Håkan Stockhaus (FP), Hans von Essen (M) och Ewa Lofvar Konradsson (MP) yrkar att ärendet ska återremitteras för översyn av de föreslagna riktlinjerna.

Johanna Lundgren Gestlöf (C) yrkar att ärendet ska återremitteras med tillägg av att texten om att bryta normer på sidan 4 i förslaget kompletteras med en mening med följande lydelse: *Självklart finns det normer som bör/får brytas, men i detta dokument avses de normbrytande beteenden som skadar individen själv eller personer i omgivningen.*

**Propositionsordning**

Ordföranden finner att det endast finns yrkanden om att återremittera ärende samt att fullmäktige således beslutat att återremittera ärendet. Ordföranden framhåller också att fullmäktige i sak inte behandlar yrkandet från Johanna Lundgren Gestlöf (C) om komplettering av texten, men att detta yrkande självklart kommer att behandlas i återremissen.

Justerandes signum	Anslagsdatum	Utdragsbestyrkande
	2012-12-21	

**Kommunfullmäktiges beslut:**

Ärendet återremitteras för översyn av de föreslagna riktlinjerna.

*Beslutet expedieras till:*

Alla nämnder

Telge

Ksk/Annette Feldt

Akten

Justerandes signum

Anslagsdatum

Utdragsbestyrkande

2012-12-21

**§ 274 Södertälje kommuns sociala investeringsfond**

Dnr KS12/457

**Sammanfattning av ärendet**

I Årsredovisning för Södertälje kommun beslutade kommunfullmäktige 2012-04-23 i § 94 att 24 mkr av resultatet mot balanskravet avsätts för en social fond för trygghetsskapande åtgärder för åren 2013-2015. I beredningen av årsredovisningen 2011 beslutade kommunstyrelsen för egen del 2012-03-23 § 63 att kommunstyrelsens kontor får i uppdrag att återkomma med förslag på riktlinjer för användningen av de avsatta medlen i fonden för trygghetsskapande åtgärder.

Kommunstyrelsens kontor föreslår att fonden kallas Södertälje kommuns sociala investeringsfond och lämnar förslag till riktlinjer för fonden.

**Beslutsunderlag**

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse den 23 november 2012

Riktlinjer

Information

**Yrkanden**

Elof Hansjons (S) yrkar bifall till förslaget med tillägg av förslaget till komplettering av kommunstyrelsens arbetsordning som framgår av e vid sammanträdet utdelad skrivelse från S, MP och V.

Tage Gripenstam (C), Mats Siljebrand (FP), Tommy Hansson (SD) och Marita Lärnestad (M) yrkar att ärendet ska återremitteras för en översyn av de föreslagna riktlinjerna.

Elof Hansjons (S) och Ewa Lofvar Konradsson (MP) yrkar avslag på yrkandet om återremiss.

**Propositionsordning**

Ordföranden ställer först proposition på yrkandet om återremiss och finner då att detta avslagits. Ordföranden finner därefter att det i sak endast finns ett yrkande om bifall till förslaget med tillägg enligt den vid sammanträdet utdelade skrivelsen från S, V och MP.

Justerandes signum



Anslagsdatum

2012-12-17

Utdragsbestyrkande



**Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:**

1. Kommunfullmäktige antar kommunstyrelsens förslag till riktlinjer för Södertälje kommuns sociala investeringsfond.
2. Kommunfullmäktige beslutar att sociala investeringar kan tilldelas medel ur fonden med början 2013.
3. Kommunfullmäktige beslutar att tillföra en ny punkt i kommunstyrelsens reglemente. Ny punkt 4 i § 4: *besluta om användningen av medel ur Södertälje kommuns sociala investeringsfond.*

**Kommunstyrelsens beslut för egen del:**

Kommunstyrelsen beslutar att tillföra en ny punkt i kommunstyrelsens arbetsordning som punkt 3 i § 5 a: *före beslut i kommunstyrelsen om användning av medel ur Södertälje kommuns sociala investeringsfond ska ansökningarna behandlas i hållbarhetsutskottet vars synpunkter biläggs ärendet.*

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

**Reservationer och särskilt yttrande**

Marita Lärnestad (M), Mats Siljebrand (FP) och Tage Gripenstam (C) anmäler och inger en reservation. Veronica Westergård (KD), ersättare i kommunstyrelsen, anmäler att denna reservation också utgör ett särskilt yttrande för hennes del. Bilaga § 274.

Tommy Hansson (SD) anmäler reservation till protokollet till förmån för eget yrkande.

*Beslutet expedieras till:*

Akten

Justerandes signum	Anslagsdatum	Utdragsbestyrkande
	2012-12-17	





Folkpartiet



CENTERPARTIET



Kristdemokraterna

# Allians för Södertälje

## RESERVATION

### Särskilt yttrande

#### Ärende 23, Kommunstyrelsesammanträde den 14 december 2012 Södertälje kommuns sociala investeringsfond

Kommunstyrelsen har i dag fattat beslut om att anta riktlinjer för Södertälje kommuns sociala investeringsfond. I och med årsbokslutet för 2011 avsattes 24 miljoner av resultatet för trygghetsskapande åtgärder enligt en modell från bland annat Norrköpings kommun.

Tanken med att avsätta medel för trygghetsskapande åtgärder var att kunna satsa på preventiva åtgärder – projekt som initialt kostar, men i slutänden genererar mindre kostnader för kommunen (men även andra samhällsaktörer). En bärande tanke i diskussionerna som föregått fonderingsbeslutet har varit att kunna samverka över nämndgränserna samt med det civila samhället.

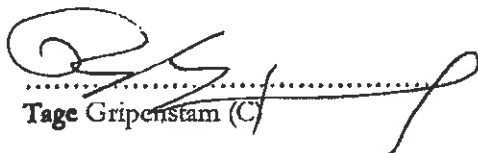
Med det upplägg som kommunstyrelsen i dag beslutat om blir formerna för fonden samt möjligheterna att i realiteten kunna skapa trygghetsskapande åtgärder mycket komplexa. Med krav på återbetalning av stipulerade "besparingar" genom projekten betvivlar vi att nämnderna/förvaltningen vill eller vågar vara delaktiga i projekt – särskilt under rådande ekonomisk situation. Kraven på den kommunala kärnverksamheten kommer alltid att gå före övriga ekonomiska satsningar, även om projekten i sig skulle bedöms kunna få goda resultat.

Majoriteten S, V och MP har per dags dato därtill beslutat att alla ansökningar till sociala investeringsfonden ska behandlas av hållbarhetsutskottet innan de slutligt avgörs i kommunstyrelsen. Vi har sett det som en onödig tidsfördröjande åtgärd i sammanhanget.

Som företrädare för allianspartierna är vi måna om att stärka det preventiva och trygghetsskapande arbetet i Södertälje, då vi är övertygade om att sådana insatser har en stor påverkan på framför allt barns och ungas framtid. Vi har samfällt valt att yrka på återremiss av ärendet, för att skapa andra strukturer som förenklar för både det civila samhället och förvaltningen att skapa nya projekt. Då återremissen förbisågs har vi valt att reservera oss till förmån för densamma.



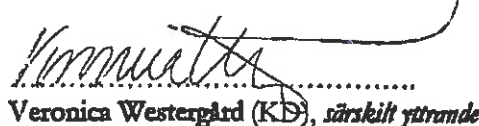
Marita Lärnestad (M)



Tage Gripenstam (C)



Mats Siljebrand (FP)



Veronica Westergård (KD), särskilt yttrande

# Södertälje kommuns sociala investeringsfond

– Riktlinjer

Reviderad efter KS 2012-12-14 § 274 och KF 2012-12-17 § 280

Datum: 2013-01-30

Handläggare: Sofie Somers    Enheten för utredning och statistik  
                  Olar Skinnars    Enheten för utredning och statistik

Diarienummer: KS12/457

## **Syfte och inriktning**

Syftet med den sociala investeringsfonden är att genom ett främjande och förebyggande arbete för grupper av kommuninvånare bryta negativ utveckling i ett tidigt skede. Insatserna ska genomföras så att man ökar människors livskvalité och bidrar till ett tryggare liv för södertäljeborna. Syftet är också att hitta nya arbetssätt för att minska samhällets och kommunens kostnader i framtiden.

Fondens medel ska användas för att minska riskerna för att barn och unga utvecklar problem. Det är ofta svårt att förutse vilka individer, eller grupper, som kommer att utveckla problem. Därför kan det vara viktigt att satsa på universella, generella, främjande eller förebyggande insatser. Insatser där man når alla, oavsett risk eller problem.

## **Ekonomiska villkor**

Den sociala investeringsfonden ska användas för insatser i särskilda främjande och förebyggande projekt med inriktningen att minska kostnader på sikt.

Medel för reguljär verksamhet eller befintliga projekt ska inte finansieras ur fonden.

Projekten medges för en projekttid om ett till tre år och beviljas en totalsumma för hela projekttiden. Satsningen ska resultera i en kostnadsminskning för kommunen. Varje insats måste definiera den tidsperiod inom vilken kostnadsminskningen kan förutses. Kostnadsminskningen kan ses som en återbetalning av projektmedlen och återbetalningen ska börja senast efter fem år från projektstarten. Insatsen ska vara helt återbetald senast fem år efter det att återbetalningen påbörjats.

Genom att årligen minska kommunbidraget för de nämnder där kostnadsminskningen uppstår under den definierade tidsperioden, återuppbygger man ett kapital som kan användas för ny investering.

Eftersom den sociala investeringen inte kan hanteras enligt gällande redovisningsprinciper för investeringar, har uppbyggnaden av nödvändigt investeringskapital lösts genom öronmärkning av resultatet 2011.

## **Ansökan**

Ansökan om medel ur den sociala investeringsfonden kan göras av nämnder i Södertälje kommun. Sociala investeringar kan resultera i tvärspektoriella insatser. Sådana satsningar berör flera verksamheter och en insats i en verksamhet kan leda till förändring av kostnader i en annan. Av denna anledning är det viktigt att både den nämnd som avser att genomföra projektet och den eller de nämnder, där effekten och kostnadsförändringen uppstår, är överens om och står bakom projektet. En av nämnderna är huvudansvarig för ansökan och projektet.

Projektet bör överväga om samverkan med parter utanför den kommunala organisationen kan gynna verksamheten. Det civila samhället, offentliga organ, kommunala bolag och företag kan medverka i projekt. I sådana fall ska ansökan göras av den nämnd som verksamheten ligger under. Det är också under den ansökande nämnden som projektet samordnas.

Ansökan görs på en blankett som kan hämtas på Kanalen och ställs till kommunstyrelsen.

## **Beredning**

Underlaget till beredningen är en komplett ansökningsblankett. Ansökningarna ska samberedas. Kontoren upprättar en ansökan som avser samtliga berörda kontor.

Beredningen av ansökan samordnas av enheten för utredning och statistik. Beredningsgruppen består av ekonomistrateg vid Ksk/Ledningsstöd ekonomi och kvalitet (ordförande) en utredare vid enheten för utredning och hållbarhet (sekreterare) samt ledamöterna kommunens trygghetssamordnare och preventionssamordnare. Till beredningsgruppen kan adjungeras kontaktpersonen för ansökan och eventuellt fler tjänstemän som deltar i ansökan efter kontaktpersonens önskemål.

Den beredda ansökan lämnas av beredningsgruppen till Stadsdirektören för godkännande. Hållbarhetsutskottet och nämnderna behandlar ansökan innan kommunstyrelsen behandlar den. Synpunkterna från Hållbarhetsutskottet och nämnderna biläggs ärendet.

## **Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar om sociala investeringar på delegation av kommunfullmäktige.

## **Uppföljning, utvärdering och implementering**

Projektens process och resultat ska löpande följas upp i samband med boksluten. En slutrapport som innehåller en utvärdering baserad på vetenskapliga metoder ska redovisas till kommunstyrelsen. Det ska finnas en extern part, exempelvis en högskola, som följer och utvärderar insatsen med vetenskapliga metoder.

Projektet ska under projektperioden klarlägga hur en implementering kan göras i den reguljära verksamheten.

## Kriterier för bedömning av ansökningar

### Syfte, mål och metod

- Syftet med den sociala investeringen ska stödja inriktningar och mål i Mål och budget.
- Syftet med den sociala investeringen ska stödja nämndens kommunala och statliga uppdrag.
- Syftet med den sociala investeringen ska främst stödja barn och ungas livssituation.
- Projektet ska ha en beskrivning av den situation eller de förhållanden projektet ska arbeta för att förändra (nulägesbeskrivning).
- Projektet ska riktas mot en definierad målgrupp.
- Projektet ska ha tydliga mål, resultatmål/effektmål, aktivitetsmål och ekonomiska mål.
- Projektet ska ha en beskrivning av vald metod med referenser till forskning.

### Utvärdering och ekonomiska effekter

- Projektets process och resultat ska följas upp regelbundet och utvärderas på ett vetenskapligt sätt.
- Projektet ska ha en beskrivning av hur och när målen mäts.
- Projektet ska ange en totalkostnad samt en kostnad per år under hela projekttiden.
- Projektet ska ange i vilka nämnder/verksamheter kostnaderna minskar, med vilken summa och när kostnaderna minskar.
- Projektets kostnad för ska motsvaras av en beräknad minskning av de kommunala driftskostnaderna inom en definierad tidsperiod som anges i ansökan.

# Södertälje kommuns sociala investeringsfond

– Information

Datum: 2013-01-30

Handläggare: Sofie Somers    Enheten för utredning och statistik  
Olar Skinnars    Enheten för utredning och statistik

Diarienummer: KS12/457

## Information om Södertälje kommuns sociala investeringsfond

### Innehåll

Bakgrund .....	3
Syfte .....	4
Inriktning.....	4
Huvudsaklig inriktning .....	4
Kort om normbrytande beteende.....	4
Kompletterande inriktning .....	4
Förutsättningar .....	5
Vetenskaplighet, syfte och mål .....	5
Nämndövergripande perspektiv .....	5
Projektorganisation .....	5
Utvärdering och implementering .....	5
Ekonomiskt syfte.....	6
Minskade samhällskostnader .....	6
Beräkning av samhällsvinster .....	6
Ett resonemang om områden för utvecklingsinsatser .....	6
Riskfaktorer i familjen .....	6
Andra riskfaktorer .....	6
Risk för normbrytande beteende .....	7
Bryta normbrytande beteende .....	7
Riktlinjer .....	8
Kontakt.....	8

## Bakgrund

### Bakgrund

I Årsredovisning för Södertälje kommun beslutade kommunfullmäktige 2012-04-23

§ 94 punkt 4.

24 mkr av resultatet mot balanskravet avsätts för en social fond för trygghetsskapande åtgärder för åren 2013-2015.

I beredningen av årsredovisningen 2011 beslutade kommunstyrelsen 2012-03-23

§ 63, Kommunstyrelsens beslut för egen del: punkt 1.

Kommunstyrelsens kontor får i uppdrag att återkomma med förslag på riktlinjer för användningen av de avsatta medlen i fonden för trygghetsskapande åtgärder.

I beslutsunderlaget till årsredovisningen 2011

Avsnitt 2.3

Första stycket

(Text som utvärderar Trygghetsprogrammet och som bland annat konstaterar att insatserna varit kortsiktiga och svårigheten att mäta långsiktiga effekter av dem).

Andra stycket

För att bättre kunna arbeta långsiktigt med förebyggande insatser föreslås i stället att medel avsätts till en social fond för trygghetsskapande åtgärder. Fonden ska kunna användas för investeringar i förebyggande arbete under åren 2013-2015, som på sikt ska ge minskade kommunala kostnader. De förebyggande insatserna ska genomföras med ett nämn-dövergripande perspektiv och effekten ska vara att kommunens kostnader minskas samtidigt som mänskliga vinster görs. För varje investering ska det framgå hur resultatet ska mätas och vid vilka tidpunkter det ska redovisas.



## **Syfte**

Syftet med den sociala investeringsfonden är att genom ett främjande och förebyggande arbete för grupper av kommuninvånare bryta negativ utveckling i ett tidigt skede. Insatserna ska genomföras så att man ökar människors livskvalité och bidrar till ett tryggare liv för södertäljeborna. Syftet är också att hitta nya arbetssätt för att minska samhällets och kommunens kostnader i framtiden.

## **Inriktning**

### Huvudsaklig inriktning

Fondens medel ska användas för att minska riskerna för att barn och unga utvecklar problem. Genom främjande insatser och tidiga förebyggande och ingripande åtgärder kan man bryta negativ utveckling och stärka barnets skyddsfaktorer. Det är ofta svårt att förutse vilka individer, eller grupper, som kommer att utveckla problem. Därför kan det vara viktigt att satsa på universella, generella, främjande eller förebyggande insatser. Insatser där man når alla, oavsett risk eller problem. Vinsten är minskad stigmatisering<sup>1</sup> och att insatsen kan göras innan problemen uppstår, vilket minskar lidandet för individen och gruppen.

En utgångspunkt är att identifiera riskfaktorer. Det främjande och förebyggande arbetet ska rikta sig mot riskgrupper, eller grupper där det i gruppen kan finnas riskgrupper. Insatser som riktar sig mot äldre ska samtidigt gynna barns och ungas uppväxtvillkor.

### Kort om normbrytande beteende

Begreppet normbrytande beteende (normbrott) beskriver att någon på något eller flera sätt bryter mot rådande normer och regler i den miljö individen befinner sig. Normbrott kan leda tankarna till ett brott mot gällande lagar. Det kan vara fallet, men det kan också vara att störa lektioner eller att skada sig själv eller alkoholmissbruk, som bara några exempel.

### Kompletterande inriktning

Andra utgångspunkter kan vara trygghetsarbete i den fysiska miljön, eller en del i ett mer omfattande arbete för att bryta fysiska och sociala barriärer. Det senare betyder att insatserna kan vara finansiering av delar, eller hela, den kommunala insatsen inom exempelvis ett EU-projekt, om det klart kan definieras att den sociala investeringsfondens medel kommer att stödja de barn och unga som löper störst risk.

---

<sup>1</sup> Stigmatisering; sambandet mellan avvikande beteende och det omgivande samhällets reaktion. Det etablerade samhällets stämpling, eller stigmatisering, av avvikaren orsakar dennes fortsatta utveckling mot en avvikande identitet.

## **Förutsättningar**

### **Vetenskaplighet, syfte och mål**

Insatserna ska bygga på vetenskaplighet och genomföras med metoder som har stöd i forskning eller, på ett systematiskt sätt, vara noggrant beprövad och utvärderad. Satsningen ska riktas mot en definierad målgrupp. Som grund för en insats ska det finnas en analys av situationen idag och en bedömning av hur situationen kan komma att utvecklas om inga åtgärder görs. Utifrån nuläget görs ett val av relevanta metoder. Projektet ska ha ett relevant syfte och ange tydliga mål som relateras till analysen och de valda metoderna, ekonomiska mål, aktivitetsmål och resultatmål/effektmål.

### **Nämndövergripande perspektiv**

Projektet kan innebära insatser från flera enheter och ibland flera nämnders ansvarsområde. En insats i en verksamhet kan påverka innehållet och kostnaderna i en annan. Av denna anledning är det viktigt att både den nämnd som avser att genomföra projektet och den nämnd där effekter och kostnadsförändringar också uppstår medverkar i insatsen. Projekten bör överväga om samverkan med parter utanför den kommunala organisationen kan gynna verksamheten. Det civila samhället, offentliga organ, kommunala bolag och företag kan medverka i projekt. I sådana fall ska ansökan göras av den nämnd som verksamheten ligger under. Det är också under den ansökande nämnden som projektet samordnas.

### **Projektorganisation**

Ansökande nämnd är projektägare. Insatserna ska ha en tydlig projektorganisation med styrgrupp och projektledare. Det ska finnas en tydlig och av nämnden eller nämnderna beslutad beskrivning av mandat och befogenhet för styrgruppen och projektledaren. I den ska man ha tagit ställning till hur olika speciallagstiftningar och sekretessregler ska hanteras. Projektet bestämmer omfattning av tjänst för projektledaren, inom ramen för projektbudgeten, och projektledaren ges motsvarande minskning av sin ordinarie tjänst. Projektplanen ska beskriva hur verksamheten ska bedrivas och hur projektmedlen ska användas över tid.

### **Utvärdering och implementering**

Projektet ska ha en systematisk uppföljning av processen och resultatet. De ska rapporteras i boksluten för den eller de nämnder som är delaktiga i projektet. När projektet är slutförda görs en slutrapport till kommunstyrelsen. En riktlinje är att det ska finnas en extern part, exempelvis en högskola, som följer och utvärderar insatsen med vetenskapliga metoder.

Projektet ska under projektperioden klarlägga hur en implementering kan göras i den reguljära verksamheten. I den slutliga utvärderingen görs en analys om hur den planerade implementeringen ska genomföras. För de projekt som inte når målen ska man analysera vilka orsakerna är att man inte nått de avsedda resultaten.

## **Ekonomiskt syfte**

### Minskade samhällskostnader

Barn som far illa, elever som inte lyckas i skolan, ungdomar med asocialt beteende och arbetslösa vuxna är exempel på grupper av människor, där individer kan utveckla normbrytande beteende som kräver stora kommunala resurser. En missbrukande 15-åring kostar samhället 670 000 kronor per år. En missbrukande kriminell vuxen kostar samhället väsentligt mycket mer, en uppskattning är 10 miljoner kronor under livstiden. Stora delar av de kostnaderna är kommunens kostnad.

Insatserna kan exempelvis leda till att människor får ett ordnat socialt liv och en fast förankring på arbetsmarknaden. Andra exempel kan vara satsningar för elever så att de sköter skolan och klarar utbildningskraven. Förutom de mänskliga vinsterna blir också samhällsvinsterna stora om rätt insatser görs tidigt.

### Beräkning av samhällsvinster

Man måste vara medveten om att det finns osäkerheter med att beräkna samhällsvinster av en social investering. Dels finns svårigheter att urskilja vilken effekt, bland andra åtgärder, som insatsen ger, dels är troligen stora delar av samhällsvinsten mycket långsiktiga. Trots dessa svårigheter ska ändå en uppskattning av de ekonomiska vinsterna göras. I första hand ska en uppskattning göras av de kommunala kostnadernas minskning i relation till kostnaden för insatsen. Man bör samtidigt göra en uppskattning av vinsterna för staten och landstingen (försäkringsbolag och privatpersoner) om det är relevant. Även om vårt ansvar begränsar sig till den kommunala ekonomin, kan det finnas ett intresse av att få en bild av effekterna för andra samhällsorgan.

## **Ett resonemang om områden för utvecklingsinsatser**

### Riskfaktorer i familjen

Riskfaktorer för barn är fattigdom, psykiska och fysiska övergrepp, att någon i familjen missbrukar, en förälder slår den andra eller barnet. Andra riskfaktorer är föräldrarnas psykiska hälsa och uppfostringsmetoder eller om det finns föräldrakonflikter. Ytterligare riskfaktorer är om barnet separeras från någon av föräldrarna, exempelvis genom skilsmässa eller om någon av föräldrarna hamnar i fängelse.

Som illustration av sådana förhållanden lever 385 000 svenska barn med en förälder som missbrukar och 84 % av all barnmisshandel sker i hemmet. Barn som från tidig ålder utsätts för misshandel eller annan kränkande behandling i hemmet, eller som bevittnar våld eller missbruk, riskerar att få kvarstående förändringar i hjärnans funktion. De blir i högre grad än andra depressiva eller utåtagerande. Av barn som misshandlas utvecklar 20 procent normbrytande beteende. Även barn som bevittnat misshandel utvecklar normbrytande beteende i högre grad än andra barn.

### Andra riskfaktorer

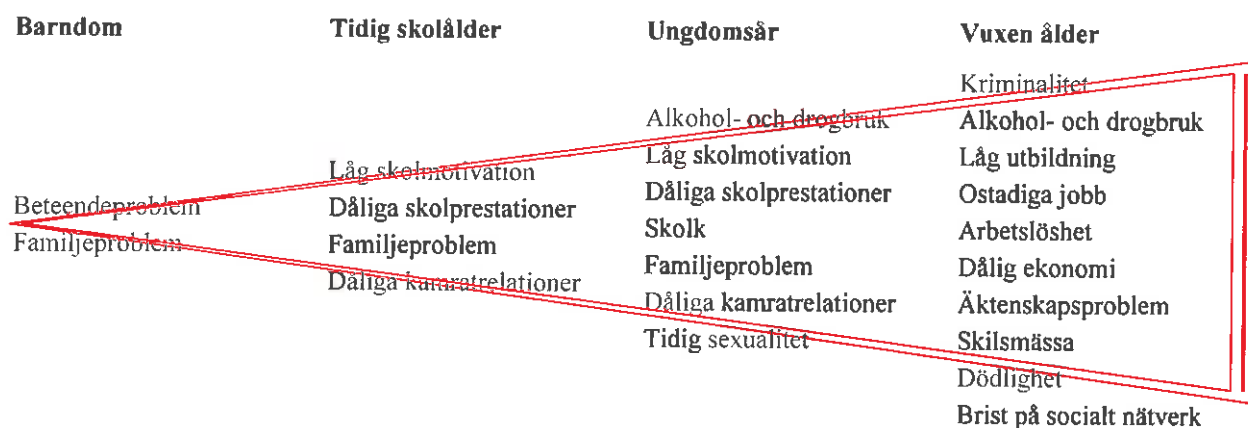
Faktorerna kan också finnas i närsamhället och i skolan samt hos individen själv, ärftliga faktorer och temperament. Ju fler riskfaktorer ett barn exponeras för desto större är risken att barnet ut-

vecklar normbrytande beteende. Om riskfaktorerna finns på olika nivåer (exempelvis inom både familjen och i närsamhället) är risken att barnet utvecklar normbrytande beteende än större.

### Risk för normbrytande beteende

Utsatta barn löper risker både på kort och lång sikt, såväl socialt och när det gäller hälsa. Det normbrytande beteendet kan ta sig många uttryck, både inåt- och utåtagerande. Barn som lever i utsatthet kan utveckla destruktiva sociala kontakter. Barnet kan komma att bli oroligt i skolan och få hämmad språkutveckling och bristande lärande som konsekvens. Som elev riskerar barnet att få en ofullständig skolgång och kan börja snatta och använda droger. Det finns exempelvis tydliga samband mellan ofullständiga betyg i årskurs 9 och risk att utveckla en kriminell livsstil. De riskerar i hög utsträckning att drabbas av långvarig arbetslöshet, alkohol-/drogmissbruk, långvarigt bidragsberoende och för tidig död. Flickor löper utöver detta hög risk att som vuxna hamna i relationer präglade av våld.

Figuren nedan visar schematiskt hur ett normbrytande förlopp kan utvecklas om inga insatser görs. Man bör hålla i minnet att det är en karriär som långt ifrån alla barn och ungdomar gör, långt ifrån alla som tidigt visar normbrytande beteenden. Men figuren visar förloppet för en del av de barnen och ungdomarna.



Figuren illustrerar så kallad kumulativ kontinuitet av normbrytande beteende/beteendeproblem.<sup>2</sup>

### Bryta normbrytande beteende

Texten och figuren ovan pekar ut områden där det vara verksamt att gå in med tidiga främjande och förebyggande insatser. Insatserna kan vara tidig extra språkträning i förskolan, stöd för skolarbetet och en aktiv och konstruktiv fritid. Det kan också handla om ett samarbete mellan socialtjänsten och skolan för insatser för familj och barn. För att stödja ett barn som utsätts för riskfaktorer på flera nivåer krävs att kommunens, och samhällets i övrigt, olika organ samverkar. De kan också samverka och stödja en eller båda föräldrarna att komma ut på arbetsmarknaden.

<sup>2</sup> Stattin, 2004. När det gäller normbrytande beteende innebär kumulativ kontinuitet att personen från tid till annan försätts i situationer som upprätthåller, och förstärker, beteendet.

## **Riktlinjer**

De riktlinjer som gäller för fonden finns i dokumentet Södertälje kommuns sociala investeringsfond – Riktlinjer.

Södertälje kommuns sociala investeringsfond – Riktlinjer och Södertälje kommuns sociala investeringsfond – Information finns att hämta på Kanalen och på kommunens hemsida. På Kanalen finns också en blankett för ansökan.

## **Kontakt**

Ta gärna kontakt om det finns några frågor eller behov av att diskutera ansökan. Kontaktuppgifter finns på Kanalen.